

het visserijblad

Vrijdag 21 maart 1975 — Nr. 12

ABONNEMENTEN : BINNENLAND 1 JAAR 1000 FR. — 6 MAANDEN 500 FR. — 3 MAANDEN 250 FR. — BUITENLAND 1100 FR. — HOLLAND 70 GULDEN — REDAKTIE, BEHEER, BUBLICITEIT EN DRUKKERIJ : H. BAELS-KAAI 30, OOSTENDE — TEL 70.77.13/70.77.14 — P.C.R. 41.89.87 — H.R.O. 25202 — DIREKTEUR P. VANDENBERGHE

De weerslag van de recessie op de zeevisserijsektor

De internationale zeevisserij zit volop in een slechte periode. De vette jaren — zo zij er ooit geweest zijn! — liggen achter de rug en de recessie laat ook in het visserijbedrijf diepe sporen na.

De oliecrisis heeft het vuur aan de lont gestoken. De verdrievoudiging van de gasolieprijzen hebben een reeks kettingreacties veroorzaakt, bij zoverre dat de kostenstijgingen een normale exploitatie bijna onmogelijk maken, te meer daar de besommingen onvoldoende volgen en er schijnbaar ook met de vraag naar vis iets aan de hand is.

Feitelijk kampt het bedrijf met een opeenhoping en samenvloeiing van tal van ongunstige factoren waarbij zich tijdens de jongste negen maanden ook nog slechte klimatologische en meteorologische omstandigheden zijn komen voegen.

BRANDSTOFFPRIJZEN

Alle ellende is begonnen met de even onverhoedse als opzienbarende stijgingen van de prijzen der brandstoffen.

In de tijd van de overvloed, lang voor de olieproducerende landen wakker schoten en tot het besef kwamen dat zij altijd al door de multinationale oliemaatschappijen in het ootje waren genomen, is de gasolieprijs steeds maar kunstmatig laag gehouden. Door onderlinge concurrentie werden grote ristorno's bedongen en uitgekeerd, zodat de prijs voor gasolie aan de visserij, niet bezwaard door taksen of BTW, op zijn laagste punt slechts 1,20 fr per liter bedroeg. In feite was dit een abnormaal lage prijs.

Tot de olielanden nu bijna twee jaar geleden zelfbewust het roer zelf in handen namen en het al of niet leveren afhankelijk stelden van prijzen die zij zelf in gemeenschappelijk overleg vastlegden. De grote maatschappijen speelden het spel mee, in de overtuiging dat uiteindelijk zij zelf er maar baat bij konden hebben. Dit is inderdaad zo uitgevallen, getuige de fabelachtige winsten die ook zij in 1974 konden inkasseren.

Inmiddels steeg de gasolieprijs ook voor de visserij in snel tempo. Even herinneren : in 1972 lag de bruto-prijs (zonder ristorno) nog beneden 2 fr per liter. In 1973 vielen de ristorno's weg en maakte de prijs op 22-5-1973 een sprong naar 2,05 fr, op 1-6-1973 naar 2,25 fr en op 15-6-1973 naar 2,75 fr.

In het voorjaar van 1974 volgde een tweede fase : op 1-4-1974 werd het 3,16 fr, op 15-5-1974 3,56 fr om vanaf 1-11-1974 de hoogste stand te bereiken, nl. 3,86 fr per liter.

Een lichte kentering doet zich dit jaar voor. Zo daalde de gasolieprijs op 27-1-1975 tot 3,77 fr en op 1-3-1975 tot 3,66 fr.

Rekening gehouden met de staatssubsidie van 0,50 fr per liter tijdens de negen laatste maanden van 1974 en van 0,30 fr vanaf 1-1-1975, mag gerust worden gesteld dat sedert 1971 de kosten voor brandstof daaromtrent verdrievoudigd zijn.

ANDERE PRIJSSTIJGINGEN

Een ongeluk komt nooit alleen. De prijsstijgingen op de wereldoliemarkt ontredderden de economie van de hele Westerse wereld, deden de groeiende inflatie nog voortduren, om te resulteren in een indrukwekkend aantal kostenstijgingen van grondstoffen, materialen, hulpstoffen, lonen en diensten.

In het visserijbedrijf zijn vistuig en vele materialen als petroleumderivaten te beschouwen, zodat ook hier prijsstijgingen voorkwamen die het normale (of abnormale!) inflatieritme dat in 1973 en in 1974 (15,6%) werd waargenomen, nog ver overtroffen.

Daar ook de kosten van nieuwbouw, ombouw en herstellingen van vissersvaartuigen ongekend hoge pieken bereikten, hopen de problemen, ook van structurele aard, zich hoe langer hoe meer op.

BESOMMINGEN

Zolang de marktprijzen de evolutie van de diverse kostenstijgingen volgen, is er niets aan de hand. Doch in het zeevisserijbedrijf hangt men nu eenmaal af van de ontwikkeling van vraag en aanbod, en daar heeft het sedert begin 1974 vooral aan gehaperd.

Het jaar 1973 was nog relatief gunstig geweest ; zoals reeds aange-stipt lagen de olieprijzen in dit jaar nog niet zo hoog. Er was een internationale schaarste aan vis en het aanbod werd tegen topprijzen afgezet. In dit jaar steeg de gemiddelde prijs van de in België aangevoerde vis met ruim 30 %, zodat men, ondanks de fel gedaalde aanvoer, toch nog enigszins uit zijn kosten kon komen.

Doch in 1974 is de toestand op allerlei gebied ongunstig gaan evolueren. De gasolieprijs deed zijn tweede grote sprong omhoog, de overige prijzen volgden, terwijl vraag en aanbod in een zeer abnormale situatie terechtkwamen. Een en ander had voor gevolg dat de prijsstijgingen van de vis fel werden afgeremd. Het prijs-gemiddelde steeg in 1974 dan ook maar met 12,2 %. Omdat ook de aanvoer opnieuw met 9 % terugliep, bedroeg de verhoging van de bruto-opbrengst amper 1,6 %.

Als we even in herinnering brengen dat in ons land het leven in 1974 volgens de index 15,6 % duurder werd, is het zonneklaar dat het voorbije jaar een dieptepunt werd in de geschiedenis van het visserijbedrijf.

NATUUR

Voor de visserij zijn biologische en klimatologische omstandigheden altijd van grote invloed geweest op de exploitatieresultaten. Dit is meer dan ooit het geval nu.

Vooreerst is er de groeiende overbevissing van de visstocks, waarvoor men recentelijk internationale beschermingsmaatregelen is gaan nemen onder de vorm van kwoteringen.

Maar naast deze verloedering op lange termijn, heeft de natuur ons ook tijdelijk parten gespeeld. Dit tijdelijke heeft zelfs maandenlang aangesleept. Het was alsof er aan de herfst- en winterstormen nooit een einde zou gaan komen. Veel vaart- en visdagen gingen te loor, en de vis werd vaak niet aangetroffen waar zij normaal te vinden is.

Zoals na een dergelijke onthoudingsperiode wel meer gebeurt, vielen er na het luwen van de stormen overvloedige vangsten te noteren in zo wat alle gebieden, zodat men eensklaps voor een tijdelijke oververzadiging van de markt is gekomen met de klassieke prijsinzinkingen en instortingen tot gevolg. In Frankrijk heeft dit dan tot scherpe incidenten en strubbelingen geleid die iedereen nog vers in het geheugen zullen liggen.

DIEPVRIES

De huidige crisis heeft trouwens nog een andere oorzaak, nl. de overbelasting van de markt door diepvriesprodukten.

In een land als België met een aanbod en een vraag die overwegend op de markt van de verse vis georiënteerd zijn, wordt over diepvries niet veel gesproken. Het verbruik van diepvriesvis, hoewel in stijgende lijn, is bij ons nog altijd maar een minieme fraktie van het totale visverbruik.

Wij moeten echter wat verder kijken dan onze neus lang is. De vis-handel gebeurt niet meer lokaal of gewestelijk, maar internationaal, Europees of interkontinentaal. België zelf importeert tweemaal zoveel vis als het aanvoert, en ook als exportland spreken wij een woordje mee.

Onze invoer komt voor 73 % uit de partner-landen van de EEG, de overige 27 % wordt geleverd door derde landen.

(Vervolg blz. 3)

(Vervolg van blz. 1)

De import uit EEG-lidstaten is voor 50 % afkomstig uit Nederland, 18 % uit Denemarken, 12 % uit West-Duitsland en 12 % uit Frankrijk.

Bij de derde landen zijn voor de diepvries Noorwegen, IJsland en Polen onze eerste leveranciers, voor de conserven zijn wij aangewezen op Japan, Spanje, Portugal, Zuid-Afrika en Canada.

Nu is vooral de diepvriesmarkt zeer slecht geëvolueerd. Het was al lang te verwachten. Er is 15 jaar lang een ongebreidelde bouw geweest van nieuwe vriestrawlers en fabrieksschepen. Alle grote visserijlanden hebben aan die rush meegedaan. Diepvries was «in», de vraag in stijging. Het aanbod werd echter zodanig groot dat de vraag het niet meer kon verwerken en dat in de jongste twee jaar een wekelijkse oververzadiging ontstaan is. Alle koelhuizen liepen overvol, die stocks moeten weg om plaats te maken voor nieuwe diepvriesvoorraden. Prijsdalingen volgden, vooral in landen met grote diepvriesafname (Amerika) en tenslotte onderging ook de markt voor verse vis de terugslag van hetgeen zich in de wereld van de diepvries afspeelde.

Zo is het te verklaren dat thans begin 1975 de prijzen, ook van de verse vis, niet langer stijgen. Ten bewijze: het prijsgemiddelde van de Belgische aanvoer in de twee eerste maanden van 1974 bedroeg 30,77 fr/kg; in 1975 daalt het tot 30,43 fr/kg. Kabeljauw daalt van 33,54 fr (IJslandse) en 31,75 fr (andere) tot respectievelijk 26,75 fr (IJslandse) en 31,25 fr (andere). Tong valt terug van 128,97 fr naar 127,83 fr.

Stel daar tegenover de muntontwaarding in 1974 met 15,6 %, plus

de kostenstijgingen, en is overduidelijk dat ook de visserij in volle recessie is terechtgekomen.

DE VRAAG

We hebben aangetoond hoe het evenwicht in vraag en aanbod verstoord is geworden, hoofdzakelijk dus door een te grote druk van de diepvriessector en een tijdelijke (recente) overbelasting van de markt met verse vis.

Sommigen gaan nog verder en zien een werkelijke daling van de vraag naar vis. Het is moeilijk te bewijzen. Zeker is dat de groeiende werkloosheid en de algemene terugloop in de economische bedrijvigheid de omzet van vis geen baat bijbrengen. Naar verluidt ondervindt de vishandel reeds duidelijk een afname van de vraag naar duurere produkten.

Persoonlijk meen ik dat het te vroeg is en dat de informaties hieromtrent over een te korte tijdspanne lopen, om reeds nu beslissend antwoord over een daling in de vraag te kunnen geven.

Toch is de zaak van de visprijzen van primordiaal belang. Normaal zouden de prijzen minstens de opwaartse beweging van het inflatieritme moeten kunnen volgen. Momenteel is daar zeker geen sprake van en is het met veel bezorgdheid dat de evolutie in de komende maanden wordt tegemoet gezien.

Walter VAN ROOSE

Sekretaris Bedrijfsraad van de Visserij

Watergate te Zeebrugge

Een mens zijnde zoals iedereen word ik aangetrokken door sensatie, en aldus volg ik met veel belangstelling de strijd, ik bedoel de doodstrijd, van de Zeebrugse vissers.

In het begin, toen Zeebrugge met het pan ter tafel kwam om de schuilhaven om te bouwen tot een gesloten dok toegankelijk via een sluis, zoals in Oostende, geloofde ik niet in de verwezenlijking van dit plan. Ook ik was overtuigd dat Zeebrugge was afgeschreven en dat burgemeester Piers reeds zijn sjerp om zijn buik had geknoopt om de Zeebrugse vrienden met open armen in zijn nieuw, schijnbaar, nutteloos, dok te ontvangen. De toekomstige gouverneur van West Vlaanderen wist dat hij de slag met de Zeemacht had verloren, maar om zijn verdriet niet bodemloos te maken, gaf Openbare Werken hem een nieuw visserijdok met een nieuwe slipway.

Echter, welk nut heeft een blinde aan contactlenzen, waarom dure modieuze laarsjes kopen voor wie beide benen werd geamputeerd.

Een nieuw visserijdok voor 88 eenheden, wanneer in 1965 het huidige dok voldoende groot was voor de toen 168 eenheden tellende vloot van Oostende... ça ne cloche pas, zou Piersen gezegd hebben en hij had nog gelijk ook.

Vandaar de geruchten dat we ons in Oostende moesten voorbereiden om, zonder veel leedvermaak, de Zeebrugse emigranten te ontvangen en te huisvesten. Komfortabel met nieuwe slipway en al.

Vandaar dat ik niet geloofde in de Zeebrugse plannen, of beter: in de goodwill om deze plannen te realiseren.

Naderhand lieten de Zeebrugse doordrijvers berichten dat nog slechts admiraal Vanden Boeynants diende verslagen te worden om voldoende grond in te palmen, waardoor de sluis moest getraceerd worden. En we begonnen er wél in te geloven. Vooral omdat de admiraal liever de slag van Zeebrugge zou verliezen dan dat hij, als opperbevelhebber van de luchtmacht, het miragegevecht met de starfighter zou moeten verwaarlozen.

En het kwam zo uit. Vanden Boeynants lei zijn gehoorapparaat af om de bezwaren van zijn commodore niet te moeten aanhoren en er werd een ruil gesloten met burgemeester Van Maele, al eens expert in onroerende goederen genoemd. De broeders van Zeebrugge zouden niet havenloos worden uitgedreven.

Een sluis is een waterpoort, een watertoegang. Het varende volk op de wereld bedient zich meestal van het Engels en in het Engels is poort of toegang: gate. Een watertoegang of sluis is dus: watergate.

Maar in Zeebrugge wordt het een watergate met kwalijke invloeden en gevolgen! Uit onze jeugd herinneren we ons dat Amerika een presi-

dent had, die minder oorbare middelen had aangewend om zijn tegenstrevers uit te schakelen en daarom is moeten aftreden, hoewel niemand ooit goed geweten heeft wat Niks-on eigenlijk had gedaan of had willen doen. Men heeft toen de democratie willen redden met alles in de doofpot te stoppen. Niettemin herinneren wij ons vandaag nog de benaming van dit WATERGATE een begrip is geworden voor alle komende generaties.

Zal de watergate van Zeebrugge een even kwalijke zaak worden, weggemoffeld in de doofpot van politieke knoeierij, vreemde invloeden en kapitalistische jachtinteresses? Wij vrezen het.

Openbare Werken blijkt namelijk opeens van oordeel dat een sluis voor de zeevisserij ouderwets is en dat men de vissers beter, tegen hun zin, beter diepgang geeft met kaaimuren te versterken.

De gronden die Vanden Boeynants weggeeft kunnen misschien gebruikt worden door de MBZI voor containers- of mazoutkaden en dan is de werkgroep van Zeebrugge toch nog voor iemand van nut geweest. Voilà!

Waarom het tijdok al sinds 10 jaar niet werd verdiept en de kaaimuren versterkt mag Joost weten en mijn zontjes vinden het meer dan ouderwets, dat vissers dag en nacht 5 meter-klim moeten doen om aan boord te geraken zodat duizend mensen dagelijks hun leven riskeren met af- en aan boord klauteren; moest zulks in een fabriek gebeuren, de arbeidsinspectie zou de fabriek doen sluiten. Zo ouderwets is dat.

Maar de bonzen van de MBZI zijn nu eenmaal ook de bonzen van Openbare Werken. Zo simpel is dat.

En de politiciers in deze watergate-story? De politiciers zijn bang dat watergate de yachtsmen zal verdrijven en wat is een politieker zonder rijkelui?

Burgemeester Piers heeft derhalve de mottebollen uit zijn sjerp gehaald en houdt zich gereed om het nieuwe dok met fanfare in te huldigen en aan de eerste Zeebruggenaar, die er zal binnenvaren een tinnen schotel met het wapen van Oostende te overhandigen. Hem treft immers hier geen schuld in zijn rol van welwillend gastheer, al speelt hij de rol van barmhartige Samaritaan.

Wie ten andere treft er enig schuld? Voor een Watergate meer of minder ligt tengenwoordig niemand wakker en de enige kwetsbaren, de ministers, komen en gaan zoals in een toneelstuk van Shakespeare, Eerst De Saegher, onzaliger gedachtenis die niet verkozen is maar toch minister werd, daarna Califice en nu Defraigne. Morgen misschien Willy Claes of Willy De Clerck, Hugo Schiltz enz. Niemand zal er zich aan storen, wijl intussen Zeebrugge's Watergate in de doofpot geraakt, wan- over een visser valt geen regering.

HORATIUS